

[Udenrigsministeren]

synligt, at man ved en undersøgelse af fortolkningsproblemer i forbindelse med traktaten kan nå konklusioner, som alle kan være ubetinget enige i. Der er tale om en traktat, hvor svaret på sådanne spørgsmål sjældent kan gives som et ja eller et nej, men må ses som en afvejning af det mere over for det mindre rimelige.

Hvad den danske regering har kunnet gøre, er derfor, for det første, at foretage en grundig undersøgelse af alt foreliggende materiale i sagen og på grundlag heraf, for det andet, at foretage en grundig og sober afvejning af de forskellige momenter i sagen.

Som nævnt har den danske regering ikke først foretaget denne afvejning i de allerseneeste uger på grundlag af den nylige serie artikler om emnet i dagspressen. Det er overvejelser, som regeringen har været igennem før, men som der på den givne foranledning kan være grund til at gøre nærmere rede for.

Når man beskæftiger sig med fortolkningen af ABM-traktaten, er det vigtigt at huske, hvilken baggrund den havde. Formålet med den var mest muligt at begrænse de såkaldte ABM-systemer, altså antiballistiske missilsystemer. Det er også værd at huske på, at det på daværende tidspunkt var USA, der var blevet betænkelig ved udsigten til en hurtig opbygning af sådanne systemer, og at det derfor var USA, som havde ønske om at få gennemført de skarpest mulige begrænsninger herfor. Det betyder – for at udtrykke det lidt tilspidset – at de samme hensyn, som vi i Danmark i dag må søge at varetage, var dem, der i sin tid motiverede de amerikanske forhandlere af ABM-traktaten.

Når der må lægges vægt på, at det specielt var ABM-systemer, traktaten ønskede at begrænse, er det, fordi dette medfører en vigtig sondring. Visse radaranlæg har den opgave at varsle om angreb af fjendtlige ballistiske missiler. Det er de såkaldte BMEWS-anlæg, hvoraf Thule er ét (BMEWS: Ballistic Missile Early Warning System). Det siger sig selv, at sådanne anlæg giver desto længere varsel, jo tættere de kan placeres på de fjendtlige missilaffyringssteder. Det er ikke mindst derfor, at Thule var et så egnet sted for USA at søge et varslingsanlæg placeret på. Der hersker almindelig enighed om, at den varslingsfunktion, sådanne anlæg varetager, udgør et positivt og stabiliserende element i det internationale system ved at gøre

risikoen for overraskende førsteslagsangreb så lille som muligt. Det kan endvidere fremhæves, at der omkring Thule-anlægget ikke er etableret nogen form for fast forsvar. Synspunktet er det, at et muligt angreb på anlægget i sig selv ville udgøre et varsel om et umiddelbart forestående missilangreb.

I modsætning til BMEWS-anlæggene, der altså varsler, er ABM-anlæg udviklet med henblik på at indgå i systemer til nedskydning af indkommende missiler. Sådanne ABM-anlæg skal derfor ikke blot kunne opdage indkommende missiler, men også kunne spore dem og styre forsvarsmissilerne til imødegåelse af dem. Mens BMEWS-anlæg som nævnt bør placeres tæt på fjendtlige missilaffyringssteder for at opnå så langt varsel som muligt, bør ABM-radaranlæg naturligt placeres, sådan at de dækker det nationale territorium. Herigennem sikrer man også det bedst mulige militære forsvar af ABM-anlæg.

Det bemærkes, at Thule-radaren ikke dækker amerikansk territorium.

I modsætning til BMEWS-anlæg ansås ABM-anlæg – ikke mindst af USA – for destabiliserende i den internationale strategiske sammenhæng. Af samme grund gjorde man sig i forbindelse med forhandlingerne om ABM-traktaten overordentlig stor umage for nøje at udsondre det, man ønskede at begrænse, nemlig ABM-systemer og ABM-funktioner – modsat systemer og funktioner, der ikke havde ABM-kapacitet.

Hovedsynspunktet må derfor være, at ABM-taktaten, medmindre den udtrykkeligt siger noget andet, alene gælder ABM-systemer.

I fortolknings spørgsmål vil man i øvrigt i almindelighed kunne gå ud fra, at når to aftaleparter ikke udtrykkeligt forbyder visse handlinger, som de under forhandlingerne må have været fuldt opmærksomme på, og som det ville have været nærliggende at medtage i traktatteksten, skyldes det normalt, enten at de ikke har tilsigtet et forbud, eller at de i hvert fald ikke har kunnet opnå enighed herom. Dette maner til forsigtighed med hensyn til at indfortolke forbud i traktatteksten, som – af den ene eller anden grund – ikke figurerer udtrykkeligt i den.

Ved fortolkningstvivel må traktatens specielle målrettedhed mod ABM-systemer derfor tillægges særlig vægt. Endvidere må det lægges til grund, at traktaten, medmindre den